

2003-11-07

Ochrana zvířat v zájmových chovech:

- Ü **Zájmový chov** – držení zvířat „pro potěšení“, ne za užitkovým účelem.
- Ü Každý je povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu **přiměřené podmínky**.
- Ü Je **zakázáno** chovat zvířata v zájmových chovech, jestliže chovatel nebo občan vytvořil takové podmínky chovu, že v dalších generacích zvířat na základě dědičnosti budou zvířatům chybět části těla nebo orgány nebo budou tyto orgány funkčně nezpůsobilé anebo znetvořené.
- Ü Chov **nebezpečných druhů zvířat** podléhá schválení okresní nebo městské veterinární správy.
- Ü Chovatel je povinen zajistit, aby zvíře **neuteklo** a také zajistit zvířeti „**slastné žití**“.

Ochrana pokusných zvířat:

- Ü **Pokusy na zvířatech** jsou **zákroky na živých zvířatech nebo manipulace s nimi** za účelem:
 - Ověření vědecké domněnky a získání nových poznatků
 - Stanovení diagnózy
 - Vývoje a ověřování biologického produktu včetně zjištění jeho účinku a získání výrobku tohoto charakteru
 - Testace
 - Použití zvířete v rámci pokusného zkoumání jeho reakcí
 - Výuky
- Ü Pokusy se smíjí provádět jen v **uživatelských zařízeních**.
- Ü **Pokusy mohou být povoleny pouze po ověření**, že při současném stavu nelze zajistit poznatky nebo jejich využití jinými metodami nebo postupem a jsou-li nezbytné z důvodů:
 - A) předcházení, poznání nebo léčení nemocí, utrpení, poškození zdraví
 - B) poznání poškození životního prostředí
 - C) základního a vyhledávacího výzkumu
 - D) ověřování nezávadnosti látek nebo výrobků pro zdraví člověka nebo zvířete anebo jejich účinnosti proti škůdcům
 - E) výroby sér, očkovacích látek, diagnostik, jiných biologických materiálů a léků
 - F) zachování nebo rozmnožování živého materiálu pro vědecké účely
 - G) výuky na středních a vysokých školách, v postgraduálním studiu nebo celoživotním vzdělávání občanů, především v oblasti medicíny a přírodních věd.
- Ü Pokusy musejí být prováděny přednostně na zvířatech **k těmto účelům chovaných**.
- Ü **Toulavá a zaběhlá** domácí zvířata nesmějí být k pokusům používána.
- Ü Provádět pokusy za účelem vývoje zkoušení zbraní, munice a k nim příslušných zařízení je **zakázáno**.
- Ü Právníké a fyzické osoby, provádějící pokusy na zvířatech jsou **povinny**:
 - A) Zabezpečit, aby zvířeti nebyla působena bolest, utrpení nebo poškození nad rozsah nevyhnutelný vzhledem k účelu, který se pokusem sleduje.
 - B) Provádět pokusy, které způsobí větší než nepatrné bolesti jen za místního nebo celkového znecitlivění

Orgány ochrany zvířat:

- Ü **Ministerstvo zemědělství** – stanoví hlavní úkoly na úseku ochrany zvířat, řídí výkon správy na úseku ochrany zvířat
- Ü **Ústřední komise pro ochranu zvířat (ÚKOZ)**
- Ü **Orgány veterinární správy** – dozírají na dodržování povinností a schvalují chov nebezpečných zvířat.
- Ü **Příslušné státní orgány** – vydávají povolení k pokusům, vedou evidence
- Ü **Obce** – projednávání přestupků, ukládání pokut

Přestupky:

- Ü Provádění pokusu na zvířatech (pokuta do 15.000 Kč)
- Ü Chování jedince nebezpečného druhu zvířat bez schválení (pokuta do 15.000 Kč)
- Ü Porušení jiné povinnosti (pokuta do 10.000 Kč, opakovaně do 15.000 Kč)
- Ü Trpění týrání zvířat nezletilým

Správní delikty chovatelů:

- Ü Ztěžování nebo maření výkonu dozoru (pokuta 50.000 Kč, opakovaně do 200.000 Kč)
- Ü Porušení jiné povinnosti

Dozor má nárok na vstup do objektů chovu, do objektů, v nichž je provozována obchodní činnost se zvířaty, přepravují se zvířata, jsou porážena hospodářská zvířata nebo jsou prováděny pokusy na zvířatech.

Toulavá zvířata:

- Ü Kdo zvíře opustí s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat, podléhá pokutě minimálně 10.000 Kč
- Ü Kdo najde opuštěné zvíře, má povinnost odevzdat je na obecním úřadě nebo v obecním útulku, je-li útulek zřízen.
- Ü Podezření při **týrání zvířete** – zvíře je možno okamžitě odebrat (náklady platí majitel zvířete), pokud je zvířeti způsobena újma (škůdce platí náklady na léčbu)

PLODNOST ZVÍŘAT:

Význam:

- Ü Chovatelský
- Ü Ekonomický

Plodnost:

Plodnost samců – schopnost produkce kvalitního ejakulátu a jeho zapravení do pohlavního ústrojí samice

Plodnost samic – schopnost pravidelné reprodukce, tj. pravidelným pohlavním cyklem, zabřeznutím a porozením zdravého mláděte.

Dospělost:

Pohlavní dospělost – věk, kdy začínají fungovat pohlavní žlázy.

Puberta – spermiogeneze, ovulace

Věk pohlavní dospělosti ovlivňuje: druh, plemeno, genotyp, pohlaví vliv výživy

Chovatelská dospělost – věk, hmotnost využití zvířete k chovu

Plodnost samců:

Spermiogeneze – podmínka plodnosti samce

Ü **Páření** = připouštění – přirozené připouštění :

- Volné
- Skupinové (harémové)
- „Z ruky“

Podmínka = licence plemeníka

Ü **Inseminace** – úspěšná biotechnická metoda (doložena roku 1322, 1872)

- Získání a hodnocení spermatu
- Zpracování a uchování
- Inseminace dnes: široké rozšíření díky kryokonzervaci

Důvody využívání:

- Chovatelské (selekce, nemoci)
- Ekonomické (pokrok, úspory nákladů)

Zajištění inseminace: specializované organizace

Vlivy působící na plodnost samců:

Genetické: anomálie (př. Kryptorchismus), důvod k vyřazení z reprodukce

Negenetické: věk, výživa, klima, světlo, ošetřování

Hodnocení plodnosti samců

Potenciální plodnost – kvalita ejakulátu

Skutečná plodnost – počet mláďat v inseminaci – % zabřezlých

Plodnost samic

Podmínka: ovogeneze, tj. zrání a uvolnění vajíčka (ovulace)

Pohlavní cyklus – říje jako vnější projev hormonálních změn

Zvířata monoestrická – říje 1x ročně (divoká zvířata)

Zvířata diestrická – říje 2x ročně (fena, kočka)

Zvířata polyestrická – říje periodická (hospodářská zvířata)

Říje – říjové chování – kráva se běhá, prasnice se bouká, koza se prská...

Možnost zabřeznutí dává pouze páření, inseminace v období říje (ovulace)

Březost – období vývoje nového jedince, končí porodem – délka dle druhu: klisna 333 dní, kráva 285 dní, králice 30dní...

Porod – kráva se telí, klisna se hřebí, prasnice se prasí, ovce se bahní,...

Obtížnost porodu – selekční kritérium u samců